

Bruxelles, 20.4.2016
COM(2016) 230 final

**COMUNICAREA COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIUL
EUROPEAN ȘI CONSILIU**

**Punerea în aplicare a Agendei europene privind securitatea pentru a combate
terorismul și a deschide calea către o uniune a securității efectivă și autentică**

1. Introducere

Atacurile cu bombă din 22 martie 2016 de la Bruxelles au evidențiat încă o dată riscul în materie de securitate cu care se confruntă Europa din cauza terorismului. Atacurile au urmat atrocităților comise la Madrid, Londra, Copenhaga și Paris, fiind o atenționare suplimentară privind necesitatea unei politici ambițioase a UE în materie de securitate, care să fie pe măsura amenințărilor.

Asigurarea unui nivel ridicat de siguranță pentru cetățenii europeni este un obiectiv stabilit în tratate, precum și, astfel cum a declarat președintele Jean-Claude Juncker în Orientările sale politice din 15 iulie 2015, „o responsabilitate europeană comună”. Într-o epocă în care terorismul și alte infracțiuni grave nu cunosc frontiere, atât Uniunea Europeană, cât și statele sale membre au față de cetățenii lor responsabilitatea de a asigura un spațiu de securitate internă în care cetățenii să fie protejați, în deplină conformitate cu drepturile fundamentale ale UE. Responsabilitatea principală în materie de securitate le revine statelor membre¹, dar acestea nu pot face față într-un mod eficace amenințărilor transnaționale dacă acționează pe cont propriu. De aceea, la nivel european trebuie să asigurăm instrumentele, infrastructura și mediul în care autoritățile naționale să poată colabora și colaborează în mod eficace pentru a face față provocărilor comune: o uniune a securității efectivă și autentică, în care drepturile și libertățile cetățenilor sunt bine protejate.

Agenda europeană privind securitatea a oferit un cadru clar pentru ca statele membre ale UE să colaboreze mai bine în materie de securitate² și a constituit baza pentru adoptarea de către Consiliul European a unei Strategii reînnoite de securitate internă³. Terorismul reprezintă una dintre cele trei priorități ale acesteia, alături de criminalitatea organizată și criminalitatea informatică. În urma atacurilor de la Bruxelles, Parlamentul European, miniștrii de justiție și de afaceri interne din UE și Comisia s-au reunit⁴ pentru a-și sublinia hotărârea de a continua punerea în aplicare a măsurilor prevăzute și de a depune eforturi suplimentare pentru combaterea terorismului. Din acest motiv, prezenta comunicare, la un an de la prezentarea agendei, evaluează progresul înregistrat în punerea în aplicare a acesteia în ceea ce privește contribuția UE la combaterea terorismului.

Uniunea Europeană este menită să asigure un spațiu de libertate, securitate și justiție fără frontiere interne pentru cetățenii săi. Cetățenii europeni trebuie să aibă încredere în faptul că, indiferent de locul în care se deplasează în Europa, libertatea și securitatea le sunt bine protejate, cu respectarea deplină a valorilor Uniunii, inclusiv a statului de drept și a drepturilor fundamentale. În această privință, tratatele prevăd necesitatea de a asigura un nivel ridicat de securitate, inclusiv prin măsuri de prevenire, precum și prin măsuri de coordonare și cooperare între autoritățile polițienești și judiciare și alte autorități competente⁵. În acest scop, UE și statele sale membre trebuie să treacă de la conceptul de cooperare⁶ pentru protejarea securității interne naționale la ideea de protejare a securității colective a Uniunii în ansamblul său.

¹ Articolul 72 din TFUE.

² COM(2015) 185 final, 28 aprilie 2015.

³ Concluziile Consiliului European din 26 iunie 2015 (EUCO 22/15).

⁴ Declarația comună din 24 martie 2016.

⁵ Articolul 67 alineatul (3) din TFUE.

⁶ Sub rezerva dispozițiilor specifice ale Protocolului 22 în ceea ce privește Danemarca și ale protocoalelor 21 și 36 în ceea ce privește Regatul Unit și Irlanda, care permit, dar nu impun acestor două state membre să participe la inițiative din domeniul de politică al libertății, securității și justiției, respectând totodată coerența și funcționarea lor practică.

În ceea ce privește formele cele mai grave ale criminalității și terorismului, securitatea internă a unui stat membru este securitatea internă a tuturor statelor membre. Așa cum a declarat recent președintele Juncker în fața Parlamentului la 12 aprilie 2016, este timpul să trecem la fapte. În domeniul securității, la fel ca în multe alte domenii în Europa, fragmentarea ne face vulnerabili. Europa are nevoie de o uniune a securității autentice. Într-o uniune a securității, un ofițer de poliție dintr-un stat membru ar trebui să aibă reflexul de a împărtăși informații relevante cu colegii de peste frontieră, la fel cum ar face-o cu colegii ofițeri din țara sa. Acest lucru necesită o schimbare radicală în două privințe. La nivel european, trebuie să abordăm urgent lacunele, fragmentarea și limitările operaționale rămase ale instrumentelor de schimb de informații existente, să ne asigurăm că structurile de cooperare sunt cât mai eficiente posibil, precum și că legislația europeană de combatere a infractorilor teroriști și a activităților acestora este actualizată și solidă. Acest lucru este necesar pentru a crea un climat de încredere în rândul autorităților naționale, precum și instrumentele juridice și practice care să le permită să colaboreze pentru a răspunde provocărilor comune. Valoarea adăugată globală a unei uniuni a securității eficiente depinde în foarte mare măsură de modul în care sunt utilizate aceste instrumente și structuri pentru a elimina, pe viitor, eventualele lacune operaționale și lacunele în materie de strângere de informații ale poliției. Acest lucru necesită o schimbare de mentalitate, la nivelul statelor membre, pentru a permite autorităților de aplicare a legii să se obișnuiască să coopereze și să facă schimb de informații în mod sistematic, mergând până la ultimul agent de poliție. Simțul responsabilității comune, precum și dorința și capacitatea de a-l concretiza sunt indispensabile pentru a depăși fragmentarea pe care teroriștii și infractorii o exploatează cu atâta eficacitate.

Punerea în aplicare a Agendei europene privind securitatea este într-un stadiu avansat⁷. Statele membre și instituțiile UE trebuie acum să își dubleze din nou eforturile pentru a asigura punerea în aplicare integrală a acesteia și a obține rezultate efective fără întârziere. În același timp, provocările numeroase și suprapuse cu care se confruntă Europa în prezent, legate de instabilitatea din vecinătatea noastră și de forțe mai ample de la nivel mondial, înseamnă că a sosit momentul să evaluăm stadiul de punere în aplicare a agendei, alături de evoluțiile altor politici, în special: acțiunile întreprinse în cadrul Agendei europene privind migrația, al Pieței unice digitale, al uniunii energiei și cele de contracarare a amenințărilor hibride. Prin realizarea acestor conexiuni și a unei coordonări mai bune, Uniunea poate avea o reziliență, o capacitate de reacție și o pregătire mai bune, în conformitate cu concluziile Consiliului privind Strategia reînnoită de securitate internă a Uniunii Europene pentru perioada 2015-2020⁸.

Scopul prezentei comunicări este, așadar, dublu. În primul rând, să evalueze punerea în aplicare a Agendei europene privind securitatea în ceea ce privește anumite aspecte operaționale și să identifice unde anume există lacune de implementare în combaterea terorismului. În al doilea rând, să identifice măsurile care mai sunt necesare pentru a elimina aceste lacune și, bazându-se pe instrumentele existente, să conceapă noi structuri de cooperare permanentă între serviciile operaționale responsabile de combaterea terorismului, pentru a reuni activitățile Europol, ale Eurojust, ale serviciilor de informații, ale forțelor de poliție și ale autorităților judiciare. Comunicarea stabilește foaia de parcurs către o uniune a securității operațională și efectivă, prin care să ne fie sporită capacitatea colectivă de a combate amenințarea teroristă.

⁷ http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-16-1062_en.htm.

⁸ Concluziile Consiliului din iunie 2015, 9798/15.

2. Abordarea tuturor dimensiunilor amenințării teroriste

În domeniul luptei împotriva terorismului și a radicalizării, Agenda europeană privind securitatea viza punerea în aplicare a unor acțiuni operaționale direcționate în domenii de risc specifice pentru a realiza îmbunătățiri imediate ale capacităților colective ale UE de combatere a terorismului. În pofida numeroaselor acțiuni deja în curs de desfășurare, recente atacuri au indicat modele recurente.

În multe cazuri, atacurile au fost comise de persoane radicalizate, cunoscute, adesea cu antecedente în materie de criminalitate organizată, care prezentau un risc la adresa securității deoarece puteau circula liber pe teritoriul statelor membre și între acestea sau se puteau întoarce liber din țările terțe. Acest aspect se constată chiar și în cazul în care deplasările lor au fost notificate în bazele de date privind aplicarea legii sau erau cunoscute de către serviciile de informații. Unele dintre persoanele implicate în atacuri erau deja căutate de autoritățile de aplicare a legii și au putut beneficia de sprijin logistic din partea rețelelor locale, ceea ce le-a permis să rămână ascunse și să planifice atacurile. În cazul acestor atacuri s-a constatat, de asemenea, că autorii lor au avut capacitatea de a produce cantități mari de explozivi, bazată pe accesul la cantități semnificative de precursori și dispozitive pirotehnice. Teroriștii au avut, de asemenea, acces ilegal la o ofertă amplă de arme și muniții de calitate militară. În fine, aceste atacuri au demonstrat capacitatea autorilor lor de a viza și a ataca infrastructuri critice și spații publice mari din diferite state membre, în ciuda măsurilor de protecție deja în vigoare.

Aceste activități infracționale se încadrează în domeniul de aplicare al acțiunilor de combatere a terorismului și a criminalității organizate care au fost deja identificate în Agenda europeană privind securitatea. În cadrul priorității acordate combaterii terorismului, Agenda europeană privind securitatea s-a concentrat asupra amenințării reprezentate de luptătorii teroriști străini care se întorc în țările lor, prevenirea radicalizării și sancționarea teroriștilor și a susținătorilor acestora. S-a subliniat importanța blocării accesului teroriștilor la fonduri, arme de foc și explozivi, a îmbunătățirii protecției cetățenilor și a infrastructurilor critice, precum și a abordării dimensiunii externe a combaterii terorismului dincolo de granițele UE. Aceasta a subliniat, de asemenea, importanța unui schimb de informații îmbunătățit pentru a urmări în mod eficace persoanele implicate în activități teroriste. Punerea integrală în aplicare a Agendei europene privind securitatea este, prin urmare, esențială pentru a realiza progrese concrete în aceste domenii.

Aceste domenii principale de interes au fost consolidate prin planurile de acțiune adoptate în decembrie 2015 privind armele de foc și explozivii⁹, în februarie 2016 pentru consolidarea combaterii finanțării terorismului¹⁰, precum și în Comunicarea din 6 aprilie 2016 privind sisteme de informații mai puternice și mai inteligente în materie de frontiere și securitate¹¹.

⁹ COM(2015) 624 final, 2 decembrie 2015.

¹⁰ COM(2016) 50 final, 2 februarie 2016.

¹¹ COM(2016) 205 final, 6 aprilie 2016.

2.1 Abordarea amenințării pe care o reprezintă luptătorii teroriști străini care se întorc în țările lor

Conform unui studiu recent¹², din cei 4 000 de luptători străini presupuși a proveni din statele membre ale UE, aproximativ 30 % s-au întors în țările lor de origine. S-au constatat legături între luptătorii străini care s-au întors în țările lor și atacurile teroriste din 2015 și 2016. Unii luptători străini au fost instruiți să se întoarcă în Europa pentru a comite atacuri teroriste, a difuza propaganda Daesh și a radicaliza și a recruta alte persoane.

Prima prioritate este ca autoritățile naționale să fie informate cu privire la deplasările luptătorilor teroriști străini, în ceea ce privește atât intrările, cât și ieșirile și să facă schimb de astfel de informații, atât între ele, cât și cu agențiile UE. Comisia a propus mai multe măsuri, care trebuie adoptate și puse în aplicare rapid de către statele membre:

- Sistemul de Informații Schengen: acest sistem este cea mai mare bază de date din Europa în materie de securitate. Conține peste 64 de milioane de semnalări introduse de 29 de țări europene. În 2015, autoritățile naționale au efectuat 3 miliarde de căutări în această bază de date, ceea ce reprezintă o creștere de 300 % față de luna iunie 2013. Consiliul Justiție și Afaceri Interne din iunie 2016 va examina modalitățile de soluționare a problemelor operaționale din Sistemul de Informații Schengen în ceea ce privește luptătorii teroriști străini. În a doua parte a acestui an, Comisia va propune o revizuire a Sistemului de Informații Schengen cu privire la returnarea migranților aflați în situație nereglementară și interdicțiile de intrare, recurgerea la imaginile faciale pentru identificarea biometrică și crearea de noi semnalări pentru persoane necunoscute căutate, ceea ce va îmbunătăți valoarea adăugată a sistemului în scopul asigurării respectării legii¹³. Până la jumătatea anului 2017, în sistem se va introduce și o funcție de căutare automată a amprentelor digitale, prevăzută deja în cadrul juridic existent. Între timp, statele membre ar trebui să introducă în sistem semnalări privind toate măsurile de expulzare, de refuz al intrării sau de îndepărtare a persoanelor de pe teritoriul unui stat membru.
- Indicatori comuni de risc: În iunie 2015, Comisia a finalizat un prim set de indicatori comuni de risc, cu privire la luptătorii teroriști străini, pentru a depista deplasările în străinătate în scopuri teroriste¹⁴. Indicatorii comuni de risc și orientările din partea Frontex vin acum în sprijinul activității autorităților naționale de frontieră atunci când efectuează controale asupra persoanelor.
- Consolidarea frontierelor externe: Odată ce propunerea aferentă va fi adoptată de colegiitori, cel târziu în luna iunie, Paza Europeană de Frontieră și de Coastă¹⁵ va duce la o nouă etapă în gestionarea integrată a frontierelor și va asigura standarde comune mai ridicate la frontiera externă. Comisia a prezentat, de asemenea, propuneri de modificare a Codului frontierelor Schengen¹⁶ pentru a impune obligația de a efectua verificări sistematice în bazele de date relevante de aplicare a legii la frontierele externe asupra tuturor persoanelor, inclusiv a cetățenilor UE și a membrilor familiilor acestora, pentru depistarea persoanelor care reprezintă o amenințare la adresa ordinii publice și a

¹² http://icct.nl/wp-content/uploads/2016/03/ICCT-Report_Foreign-Fighters-Phenomenon-in-the-EU_1-April-2016_including-AnnexesLinks.pdf.

¹³ A se vedea, de asemenea, secțiunea 4 de mai jos.

¹⁴ Aceștia au fost elaborați în strânsă cooperare cu experții naționali, SEAE, agențiile UE și Interpol.

¹⁵ COM(2015) 671 final, 15 decembrie 2015.

¹⁶ COM(2015) 670 final, 15 decembrie 2015.

securității interne. De asemenea, Comisia a revizuit Manualul Schengen pentru a clarifica noțiunea de „verificări nesistematice” și a oferit orientări pentru a ajuta polițiștii de frontieră să confişte documentele anulate.

- **Hotspoturi:** O serie de terorişti au încercat să exploateze marile afluxuri neregulate de persoane înregistrate la frontierele externe ale UE în ultimele luni. Abordarea-hotspot contribuie la identificarea eventualelor persoane care prezintă o ameninţare la adresa securităţii UE şi la diferenţierea lor de persoanele care au nevoie de protecţie. Fluxul procedurilor din cadrul hotspoturilor şi procesul de transfer includ controale de securitate integrate şi sistematice¹⁷, cu sprijin oferit de Frontex şi Europol pentru înregistrarea şi amprentarea migranţilor.
- Propunerea de directivă a Comisiei privind combaterea terorismului¹⁸ (a se vedea secţiunea 2.3 de mai jos) include noi infracţiuni, şi anume deplasarea în străinătate, către şi în UE în scopuri teroriste¹⁹. Nivelul de ambiţie al propunerii Comisiei trebuie să fie menţinut în procesul legislativ pentru a combate în mod adecvat ameninţarea reprezentată în special de teroriştii care intră din nou în UE.

De asemenea, sunt necesare măsuri suplimentare: Este esenţial ca toţi luptătorii străini care se întorc să fie identificaţi, interogaţi şi verificaţi, pentru a se evalua nivelul de risc pe care îl prezintă. Cei consideraţi periculoşi nu ar trebui să se poată sustrage returnării. Informaţiile privind luptătorii străini care se întorc în ţările lor ar trebui să fie în mod sistematic puse la dispoziţia Centrului european de combatere a terorismului din cadrul Europol şi a celorlalte state membre prin intermediul Sistemului de Informaţii Schengen.

În plus, Directiva privind utilizarea registrului cu numele pasagerilor (PNR) ar trebui să fie adoptată în mod oficial de către Consiliu şi pusă în aplicare de urgenţă²⁰.

Următoarele etape

Statele membre ar trebui:

- să introducă în mod sistematic toate informaţiile legate de terorism în Sistemul de Informaţii Schengen; toate informaţiile relevante referitoare la persoane şi obiecte ar trebui să fie clar indicate ca „activităţi legate de terorism”;
- să informeze în mod sistematic Centrul european de combatere a terorismului din cadrul Europol cu privire la luptătorii străini care se întorc în ţările lor;
- să aplice indicatorii comuni de risc în cursul controalelor la frontiere;
- să asigure în mod sistematic, în cadrul hotspoturilor, înregistrarea şi controlul de securitate ale tuturor persoanelor sosite şi să detaşeze experţii necesari la Europol şi Frontex;

¹⁷ În cadrul hotspoturilor şi al transferului, există trei tipuri de controale de securitate: 1) controale fizice şi ale obiectelor personale, 2) verificări în diverse baze de date naţionale şi internaţionale (în special Sistemul de Informaţii Schengen şi SLTD al Interpol) şi 3) în cazul în care există indicii privind motive de excludere sau o ameninţare la adresa securităţii şi ordinii publice, se pot efectua verificări secundare ale solicitanţilor de azil în baze de date, prin intermediul interviurilor, al internetului şi al platformelor de comunicare socială.

¹⁸ COM(2015) 625 final, 2 decembrie 2015.

¹⁹ A se vedea în special rezoluţiile Consiliului de Securitate al ONU şi Convenţia Consiliului Europei privind prevenirea terorismului.

²⁰ Registrul cu numele pasagerilor nu se limitează la abordarea problemei luptătorilor terorişti străini, dar prezintă un interes deosebit în acest context.

- să efectueze în mod sistematic interogarea și verificarea tuturor luptătorilor străini care se întorc în țările lor pentru a evalua nivelul de risc pe care îl prezintă aceștia;
- să adopte în cadrul Consiliului și să pună în aplicare de urgență Directiva privind registrul cu numele pasagerilor.

Parlamentul European și Consiliul ar trebui:

- până cel târziu în iunie 2016, să adopte propunerile Comisiei referitoare la Directiva privind combaterea terorismului, la Paza Europeană de Frontieră și de Coastă și la modificările aduse Codului frontierelor Schengen, menținând un nivel ridicat de ambiție.

Comisia:

- până în iunie 2016, va pregăti în cooperare cu președinția măsuri operaționale pentru o utilizare mai bună a Sistemului de Informații Schengen în ceea ce privește luptătorii teroriști străini;
- până la sfârșitul anului 2016, va propune revizuirea Sistemului de Informații Schengen pentru a-i îmbunătăți valoarea adăugată în scopul asigurării respectării legii;
- până în octombrie 2016, va pregăti o decizie de punere în aplicare privind interoperabilitatea unităților de informații despre pasageri pentru schimburile de date din registrul cu numele pasagerilor.

2.2 Prevenirea și combaterea radicalizării

Majoritatea suspectilor implicați în atacurile teroriste de la Paris și Bruxelles sunt cetățeni ai UE care au fost radicalizați către ideologiile violente care resping în mod explicit valorile europene comune. Prioritatea absolută trebuie să fie prevenirea radicalizării altor persoane și asigurarea faptului că cele care sunt deja radicalizate fac obiectul unor programe de deradicalizare și sunt împiedicate să difuzeze propagandă teroristă și discursuri de incitare la ură.

Comisia a luat măsuri în următoarele domenii, măsuri care trebuie acum să fie puse în aplicare în mod concret la nivel operațional de către statele membre:

- Centrul de excelență din cadrul rețelei UE pentru sensibilizarea publicului cu privire la radicalizare: centrul a fost creat la 1 octombrie 2015 pentru a intensifica sprijinul acordat statelor membre și țărilor terțe prioritare. Centrul a fost consolidat prin alocarea unui buget de 25 milioane EUR pentru următorii 5 ani.
- Propaganda teroristă și discursurile de incitare la ură difuzate online: Unitatea UE de semnalare a conținutului online a fost înființată la 1 iulie 2015 în cadrul Europol pentru a identifica materialele teroriste online; aceasta a evaluat peste 4 700 de materiale de pe 45 de platforme și a efectuat peste 3 200 de semnalări către companii de internet pentru eliminarea conținuturilor în cauză, cu o rată de eliminare efectivă de 91 %. Statele membre ar trebui să detașeze experți la Unitatea UE de semnalare a conținutului online. Forumul UE pentru internet, lansat în decembrie 2015 în parteneriat cu industria internetului pentru a restricționa accesibilitatea materialelor teroriste în mediul online și pentru a mări volumul de contradiscursuri eficiente, sprijină alături de Comisie acțiuni

menite să promoveze contradiscursuri alternative eficace. Industria internetului, cu implicarea deplină a Europol, este pe cale de a elabora o platformă comună de semnalare, care va aborda problema încărcării în altă parte a materialelor eliminate. Un program care vizează consolidarea mijloacelor de acțiune ale societății civile în întreaga UE va oferi sprijin pentru a maximiza eficacitatea campaniilor de difuzare a unor discursuri alternative. Pentru aceste două inițiative s-au alocat 10 milioane EUR din Fondul pentru securitate internă. De asemenea, Comisia își intensifică activitatea în materie de soluționare a problemei discursului de incitare la ură online în cooperare cu companiile de internet, cu statele membre și cu societatea civilă și va prezenta un raport privind progresele înregistrate în acest domeniu, printre altele, într-o viitoare comunicare privind prevenirea radicalizării.

- Combaterea radicalizării în închisori: tinerii, care ar putea fi la prima infracțiune sau care ajung în închisoare pentru infracțiuni minore, sunt deosebit de vulnerabili la radicalizare sau la recrutare în scopuri teroriste. Comisia a alocat 8 milioane EUR în 2015 și 2016 pentru punerea în aplicare a concluziilor Consiliului²¹, oferind finanțare pentru dezvoltarea de programe de reabilitare și de deradicalizare în interiorul și în afara închisorilor, pentru elaborarea unor instrumente de evaluare a riscurilor, precum și pentru formarea de specialiști. Statele membre trebuie să cheltuiască fondurile respective în mod judicios, asigurându-se că grupurile cele mai vulnerabile sunt vizate în mod eficient.
- Prevenirea radicalizării prin educație și prin sensibilizarea tinerilor: în cadrul programului Erasmus+, în prezent se acordă prioritate proiectelor care promovează incluziunea și promovarea valorilor fundamentale. În acest scop s-au pus la dispoziție până la 400 de milioane EUR, iar în luna martie s-a lansat o cerere specifică de propuneri, în valoare de 13 milioane EUR, pentru identificarea și difuzarea celor mai bune practici. Comisia va lansa, de asemenea, programe de schimburi virtuale la scară largă cu țările terțe pentru a promova înțelegerea interculturală în rândul cadrelor didactice, al copiilor și al tinerilor, în special prin programele eTwinning și Erasmus+.

Principalii actori în lupta împotriva radicalizării sunt fără îndoială situați la nivel local, iar statele membre trebuie să acorde prioritate identificării și implicării unor interlocutori de la nivel local care să aibă suficientă influență și să fie formați în mod corespunzător pentru a transmite mesaje de combatere a radicalizării și a prezenta modele alternative față de cele difuzate de predicatorii radicali și de grupările de criminalitate organizată.

Pe lângă aceste măsuri preventive și educative împotriva radicalizării, este necesar un accent sporit pe securitate pentru a asigura schimbul de informații între statele membre cu privire la deținuții eliberați suspecți de radicalizare sau indivizii radicali cunoscuți, pentru a asigura supravegherea și luarea măsurilor adecvate în raport cu cei care prezintă un risc ridicat.

Următoarele etape

Statele membre ar trebui:

- să sprijine în mod activ inițiativele naționale și locale de prevenire a radicalizării și de formare a specialiștilor și a actorilor locali, precum și să utilizeze în mod optim fondurile puse la dispoziție de UE;
- să detașeze imediat experți la Unitatea UE de semnalare a conținutului online;

²¹ Concluziile Consiliului din 20 noiembrie 2015, 845/15.

- să comunice celorlalte state membre, în mod proactiv, toate informațiile relevante privind deținuții eliberați suspectați de radicalizare sau indivizii radicali cunoscuți, pentru a asigura supravegherea celor care prezintă un risc ridicat.

Comisia:

- va adopta o comunicare privind prevenirea radicalizării: în al doilea trimestru al anului 2016.
- va pune în aplicare rapid, în parteneriat cu industria, activitățile concrete prevăzute în foaia de parcurs pentru 2016 elaborată în cadrul Forumului UE pentru internet.

2.3 Sanționarea teroriștilor și a susținătorilor acestora

Evenimentele recente au arătat că teroriștii se bazează pe sprijinul de la nivel local. Pe lângă contradiscursurile de combatere a propagandei teroriste și a radicalizării, campaniile de comunicare ar trebui să conțină informații clare privind faptul că instigarea sau complicitatea la săvârșirea infracțiunilor de terorism, precum furnizarea de cazare, transport sau sprijin material teroriștilor ori instigarea publică la comiterea de infracțiuni teroriste sunt la rândul lor infracțiuni legate de terorism, care vor fi sancționate cu severitate. În UE există acte legislative care să asigure că acest comportament este incriminat pe întreg teritoriul Uniunii²², iar propunerea Comisiei de Directivă privind combaterea terorismului va consolida acest cadru prin adăugarea de infracțiuni legate de deplasarea în străinătate în scopuri teroriste, pregătirea pasivă, finanțarea, furnizarea de sprijin material de orice tip și facilitarea. Directiva asigură faptul că aceste infracțiuni vor face obiectul unor sancțiuni penale minime comune. Propunerea include, de asemenea, dispoziții specifice cu privire la drepturile victimelor terorismului. Comisia invită Parlamentul European și Consiliul să finalizeze rapid dezbaterile cu privire la această directivă²³.

Un element esențial în prevenirea, investigarea și urmărirea penală cu succes a infracțiunilor grave, a criminalității organizate și a infracțiunilor legate de terorism este obținerea rapidă de dovezi digitale, astfel cum s-a subliniat în Declarația comună din 24 martie 2016 a miniștrilor UE responsabili de justiție și securitate și a reprezentanților instituțiilor UE cu privire la atentatele teroriste de la Bruxelles²⁴. Frecvent, informațiile relevante sunt deținute de societăți private, pe serverele proprii, care sunt adesea situate în afara teritoriului agenției de aplicare a legii care desfășoară investigația și, prin urmare, în afara jurisdicției acesteia. În afara procedurilor de asistență judiciară reciprocă și a câtorva norme limitate din acordurile internaționale, nu există o abordare armonizată referitoare la modalitatea de a obține acces la astfel de informații. În consecință, există o varietate de abordări naționale diferite, ceea ce îngreunează investigațiile. Comisia va colabora cu sectorul privat pentru a facilita cooperarea bazată pe o înțelegere comună pe întreg teritoriul UE cu privire la accesul la informațiile și dovezile electronice și va propune soluții, inclusiv un instrument juridic, dacă va fi necesar.

²² Decizia-cadru 2002/475/JAI privind combaterea terorismului, astfel cum a fost modificată prin Decizia-cadru 2008/919/JAI.

²³ A se vedea, de asemenea, secțiunea 1 de mai sus.

²⁴ <http://www.consilium.europa.eu/ro/press/press-releases/2016/03/24-statement-on-terrorist-attacks-in-brussels-on-22-march/>

Următoarele etape

Parlamentul European și Consiliul ar trebui:

- până în iunie 2016, să încheie dezbaterile cu privire la propunerea Comisiei de Directivă privind combaterea terorismului, în mod prioritar și menținând un nivel ridicat de ambiție.

Comisia:

- până în vara anului 2017, va propune soluții, inclusiv legislative, dacă va fi necesar, pentru a aborda problemele legate de obținerea dovezilor digitale în contextul anchetelor penale.

2.4 Îmbunătățirea schimbului de informații

Infractorii cunoscuți și persoanele identificate care sunt considerate ca fiind potențial periculoase nu ar trebui să aibă posibilitatea de a se sustrage depistării. În Agenda europeană privind securitatea s-au propus deja măsuri care să abordeze principalele provocări care împiedică întreprinderea de acțiuni eficace și sustenabile la nivelul UE în vederea combaterii terorismului și a criminalității organizate, și anume prin îmbunătățirea schimbului de informații dintre autoritățile de aplicare a legii din statele membre și dintre aceste autorități și agențiile UE, precum și prin îmbunătățirea interoperabilității bazelor de date și a sistemelor informatice relevante.

Comisia a făcut o serie de propuneri menite să răspundă acestor provocări. Normele comune privind protecția datelor vor permite acum autorităților de aplicare a legii și autorităților judiciare să conlucreze cu mai multă eficacitate, precum și să creeze un climat de încredere și de securitate juridică. Directiva privind protecția datelor destinată autorităților polițienești și judiciare, adoptată la 14 aprilie 2016, trebuie să fie transpusă rapid. În plus, Uniunea Europeană a negociat cu Statele Unite un acord-cadru internațional („Acordul-cadru privind protecția datelor”) pentru a asigura un nivel ridicat de protecție a datelor cu caracter personal transferate între UE și SUA în scopul prevenirii, depistării, investigării și urmăririi penale a infracțiunilor, inclusiv a infracțiunilor teroriste. Acordul ar trebui să fie încheiat rapid.

Propunerile legislative trebuie acum să fie aprobate rapid de către Parlamentul European și de către Consiliu, iar punerea în aplicare de către statele membre a sistemelor și structurilor existente de schimb de informații ar trebui accelerată:

- adoptarea finală a Regulamentului revizuit privind Europol, care se va aplica începând cu primăvara anului 2017, va constitui un pas decisiv în direcția transformării Europol într-un centru pentru schimbul de informații dintre autoritățile de aplicare a legii din UE;
- Centrul european de combatere a terorismului din cadrul Europol a fost deschis în ianuarie 2016 pentru a oferi sprijin în combaterea terorismului și a radicalizării prin intensificarea coordonării și a cooperării între autoritățile relevante și oferirea unui mediu

securizat de comunicare²⁵. Este necesar ca statele membre să pună la dispoziție de urgență un număr suficient de experți, în conformitate cu Declarația comună din 24 martie 2016 a miniștrilor UE

responsabili de justiție și securitate și a reprezentanților instituțiilor UE²⁶. Centrul european de combatere a terorismului ar trebui acum să fie consolidat în scopul de a acționa, pentru agențiile de aplicare a legii, ca centru principal de informații pentru analiza terorismului și evaluarea amenințărilor și în scopul de a susține dezvoltarea unor planuri operaționale de combatere a terorismului. Comisia va prezenta inițiative privind modalitățile de transformare a centrului într-o structură mai puternică, care să aibă capacitatea de a asigura planificarea operațională comună, evaluarea amenințărilor și coordonarea serviciilor de informații ale agențiilor de aplicare a legii, dotată cu personal din cadrul instituțiilor responsabile din statele membre și din cadrul Comisiei și supusă mecanismelor corespunzătoare de control democratic. Activitățile vor fi apoi continuate de Centrul european de combatere a terorismului și de Centrul de analiză a informațiilor al UE, vor fi facilitate de Comisie și vor fi realizate în strânsă colaborare cu Grupul de combatere a terorismului al serviciilor de securitate naționale. Centrul european de combatere a terorismului și Centrul de analiză a informațiilor al UE ar trebui să înceapă urgent să efectueze evaluări comune ale amenințărilor în materie de terorism și radicalizare.

- Recentă Comunicare privind sisteme de informații mai puternice și mai inteligente în materie de frontiere și securitate²⁷ lansează o dezbatere și un proces privind modalitățile de soluționare a deficiențelor actualelor sisteme de date, a lacunelor în materie de arhitectură și a limitelor în materie de interoperabilitate, interconectare și acces, în deplină conformitate cu normele privind protecția datelor. Acest lucru ar putea duce la crearea unui registru comun european de date și la gestionarea integrată la nivelul UE a identității biometrice pentru călătorii, migrație și securitate. Este necesară accelerarea acestor lucrări.
- Comisia a propus, de asemenea, un sistem al UE de intrare-ieșire pentru frontiera externă a UE²⁸ care utilizează date biometrice, oferă acces autorităților de aplicare a legii și este interoperabil cu alte sisteme (în special Sistemul de informații privind vizele).
- Schimbul transfrontalier de informații este esențial pentru autoritățile de aplicare a legii din UE. Cadrul Prüm existent trebuie să fie pus în aplicare și utilizat pe deplin. Acesta oferă compararea automată a profilurilor ADN, a datelor privind amprente digitale și a datelor de înmatriculare a vehiculelor. Ar trebui, de asemenea, să se acorde prioritate utilizării mai sistematice și mai consecvente a bazei de date a Interpol privind documentele de călătorie furate și pierdute.
- Extinderea Sistemului european de informații cu privire la cazierele judiciare la resortisanții țărilor terțe: Parlamentul European și Consiliul ar trebui să adopte propunerea Comisiei de modificare a sistemului UE destinat schimbului de informații cu

²⁵ Comisia a propus consolidarea centrului cu 25 de posturi suplimentare dedicate, 10 agenți externi și creditele aferente pentru combaterea terorismului în 2016, care au fost autorizate în bugetul rectificativ aprobat la 13 aprilie 2016.

²⁶ <http://www.consilium.europa.eu/ro/press/press-releases/2016/03/24-statement-on-terrorist-attacks-in-brussels-on-22-march/>

²⁷ COM(2016) 205 final, 6 aprilie 2016.

²⁸ COM(2016) 194 final, 6 aprilie 2016.

privire la condamnările penale pentru a include schimbul de informații extrase din cazierile judiciare ale resortisanților țărilor terțe.

- Competența în ceea ce privește accesarea dovezilor digitale: Comisia va colabora cu Parlamentul European și cu Consiliul, pe baza unei consultări cu experții și alte părți interesate, pentru a elabora o abordare comună a UE în ceea ce privește stabilirea competenței autorităților de aplicare a legii atunci când acestea accesează direct date stocate sau situate în străinătate (de exemplu, luarea în considerare a altor factori de legătură decât principiul teritorialității).

Următoarele etape

Statele membre ar trebui:

- să crească numărul de experți detașați la Centrul european de combatere a terorismului;
- să se asigure de urgență de punerea în aplicare integrală a cadrului Prüm și să utilizeze într-un mod mai sistematic și mai consecvent baza de date a Interpol privind documentele de călătorie furate și pierdute.

Parlamentul European și Consiliul ar trebui:

- până în iunie 2016, să finalizeze rapid adoptarea Regulamentului revizuit privind Europol;
- până la sfârșitul anului 2016, să ajungă în mod prioritar la un acord asupra propunerilor Comisiei referitoare la un sistem al UE de intrare/ieșire și la extinderea Sistemului european de informații cu privire la cazierile judiciare la resortisanții țărilor terțe.

Comisia:

- până în toamna anului 2016, va propune inițiative de îmbunătățire a Centrului european de combatere a terorismului;
- până în mai 2016, va înființa un grup de experți care, conform unui calendar ambițios, să formuleze propuneri de îmbunătățire și/sau de dezvoltare a sistemelor de informații existente, de eliminare a lacunelor în materie de informații și de avansare către interoperabilitatea sistemelor de informații, astfel cum se prevede în Comunicarea privind sisteme de informații mai puternice și mai inteligente în materie de frontiere și securitate;
- să facă uz de competențele care îi revin în temeiul tratatelor pentru a asigura punerea în aplicare corespunzătoare a acquis-ului UE.

2.5 Blocarea accesului teroriștilor la arme și explozivi

Este crucial să se limiteze accesul teroriștilor la precursorii de explozivi și la detonatoare. Comisia a identificat deja lacune semnificative²⁹ în privința punerii în aplicare de către statele

²⁹ http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/crisis-and-terrorism/explosives/explosives-precursors/docs/list_of_measures_en.pdf.

membre a Regulamentului (UE) nr. 98/2013 privind precursorii de explozivi³⁰ și ia măsuri pentru a remedia această problemă. Comisia va evalua necesitatea revizuirii regulamentului în 2016. Securitatea stocurilor de explozivi, atât civile, cât și militare, este un alt element esențial.

Accesul teroriștilor la arme automate rămâne o problemă majoră. Lacuna care permitea reactivarea armelor de foc a fost eliminată prin adoptarea de către Comisie, la 18 noiembrie 2015, a Regulamentului de punere în aplicare privind standardele comune pentru dezactivarea armelor de foc³¹. Acesta a început să se aplice la 8 aprilie 2016 și va asigura faptul că armele de foc dezactivate sunt în mod ireversibil nefuncționale.

În plus, Comisia a prezentat, la 18 noiembrie 2015, o propunere de revizuire a Directivei 91/477/CEE privind controlul achiziționării și deținerii de arme³². Propunerea urmărește să limiteze disponibilitatea unora dintre cele mai puternice tipuri de arme semiautomate și a celor care ar putea fi ușor transformate în arme complet automate, precum și să intensifice schimbul de informații dintre statele membre și să îmbunătățească normele privind trasabilitatea și marcarea armelor de foc. Adoptarea sa de către Parlamentul European și Consiliu ar trebui să reprezinte o prioritate, pentru a completa acțiunile întreprinse împotriva reactivării armelor de calitate militară și a contrabandei cu acestea.

Cu toate acestea, cea mai mare problemă o constituie armele ilegale. Aprovizionarea cu arme de contrabandă dinspre regiunile vecine rămâne o problemă majoră și riscul apariției unor noi surse trebuie, de asemenea, să fie redus la minimum. Planul de acțiune din 2 decembrie 2015 privind armele de foc și explozivii, care ar trebui pus în aplicare cu prioritate, conține măsuri detaliate privind restricționarea accesului la armele de foc și materialele explozive ilegale, consolidarea cooperării operaționale și îmbunătățirea colectării și schimbului de informații operaționale prin utilizarea optimă a instrumentelor existente.

Următoarele etape

Statele membre ar trebui:

- să se asigure de urgență că se iau toate măsurile necesare pentru punerea în aplicare deplină a Regulamentului (UE) nr. 98/2013 privind precursorii de explozivi;
- să aplice integral Regulamentul de punere în aplicare privind standardele comune pentru dezactivarea armelor de foc, care a început să se aplice la 8 aprilie 2016.

Parlamentul European și Consiliul ar trebui:

- să ajungă de urgență la un acord referitor la propunerea Comisiei de revizuire a Directivei 91/477/CEE privind controlul achiziționării și deținerii de arme.

Comisia:

- va lua măsurile necesare pentru a accelera punerea în aplicare a acțiunilor relevante din cadrul Planului de acțiune din 2 decembrie 2015 privind armele de foc și explozivii, conform unui calendar ambițios;

³⁰ Regulamentul (UE) nr. 98/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 15 ianuarie 2013 privind comercializarea și utilizarea precursorilor de explozivi (JO L 39, 9.2.2013, p. 1–11).

³¹ Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2015/2403 al Comisiei din 15 decembrie 2015 de elaborare a unor orientări comune privind standardele și tehnicile de dezactivare, pentru a garanta că armele de foc dezactivate sunt în mod ireversibil nefuncționale (JO L 333, 19.12.2015, p. 62–72).

³² COM(2015) 750 final, 18 noiembrie 2015.

- va face uz de competențele care îi revin în temeiul tratatelor pentru a asigura punerea în aplicare corespunzătoare a acquis-ului UE.

2.6 Blocarea accesului teroriștilor la fonduri

O caracteristică a atacurilor recente este faptul că valoarea totală a fondurilor implicate pare disproporționat de mică în comparație cu efectele devastatoare pe care le-au avut atacurile.

Recent adoptatul Plan de acțiune privind combaterea finanțării terorismului³³ include deja un calendar ambițios, pe care Comisia se angajează pe deplin să îl respecte. Acesta are două obiective principale. În primul rând, găsirea de modalități pentru a detecta mai bine organizațiile teroriste și pe susținătorii lor și a-i împiedica să deplaseze fonduri și alte active și pentru a garanta, ori de câte ori este posibil, că autoritățile care asigură respectarea legii pot folosi operațiunile financiare pentru a-i depista pe teroriști și a-i împiedica să săvârșescă infracțiuni. În al doilea rând, găsirea de modalități pentru a submina și mai mult sursele de venit ale organizațiilor teroriste, vizând în primul rând capacitatea acestora de a colecta fonduri. Printre alte acțiuni, Comisia va prezenta propuneri legislative în lunile următoare. Statele membre ar trebui să își joace rolul și să pună în aplicare legislația deja adoptată cât mai rapid posibil.

Următoarele etape

Statele membre ar trebui:

- să devanseze data de transpunere și punere în aplicare efectivă a celei de A 4-a directive de combatere a spălării banilor la cel de al patrulea trimestru al anului 2016, cel târziu.

Comisia:

- până în iunie 2016, va adopta o propunere legislativă de revizuire a celei de A 4-a directive de combatere a spălării banilor;
- până în iunie 2016, va adopta un act delegat pentru a identifica țările terțe cu grad ridicat de risc care au deficiențe strategice în ceea ce privește combaterea spălării banilor/combaterea finanțării terorismului (o listă neagră la nivelul UE);
- până în decembrie 2016, va adopta o propunere legislativă privind armonizarea infracțiunilor și a sancțiunilor legate de spălarea banilor;
- până în decembrie 2016, va adopta o propunere legislativă privind combaterea mișcărilor ilicite de numerar;
- până în decembrie 2016, va adopta o propunere legislativă privind recunoașterea reciprocă a ordinelor de înghețare și de confiscare a activelor provenite din săvârșirea de infracțiuni;
- până în decembrie 2016, va adopta o propunere legislativă de Directivă privind combaterea fraudei și falsificării mijloacelor de plată, altele decât numerarul;
- în primul trimestru al anului 2017, va adopta o propunere legislativă vizând consolidarea competențelor și a cooperării autorităților vamale, precum și combaterea finanțării terorismului legate de comerțul cu mărfuri;
- în al doilea trimestru al anului 2017, va publica un raport privind evaluarea

³³ COM(2016) 50 final, 2 februarie 2016.

supranațională a riscurilor de spălare a banilor și de finanțare a terorismului, precum și recomandări adresate statelor membre cu privire la măsurile adecvate pentru a răspunde riscurilor respective;

- în al doilea trimestru al anului 2017, va adopta o propunere legislativă privind combaterea comerțului ilicit cu bunuri culturale.

2.7 Protejarea cetățenilor și a infrastructurilor critice

Modelul atacurilor de la Paris și Bruxelles a evidențiat vulnerabilitatea evenimentelor publice de amploare și a infrastructurilor critice. Pentru a fi cât mai bine pregătiți pentru astfel de riscuri, autoritățile de aplicare a legii și alte autorități-cheie – cum ar fi cele responsabile de transporturi – trebuie să facă schimb de informații pertinente în mod eficient și să elaboreze măsuri preventive într-o manieră coordonată la nivel transfrontalier. Acest lucru presupune, de asemenea, sprijinirea cercetării și a noilor tehnologii, de exemplu pentru detectarea explozivilor.

Pe lângă acestea, noile tehnologii pot fi utilizate în mod abuziv de către teroriști pentru a comite noi forme de atacuri. Criminalitatea informatică, o altă prioritate a Agendei europene privind securitatea, reprezintă o amenințare gravă, care ar putea deveni o nouă frontieră pentru terorism și care trebuie să fie abordată în mod corespunzător.

Planul de acțiune din 2 decembrie 2015 privind armele de foc și explozivii³⁴ conține, de asemenea, o serie de măsuri menite să prevină atacurile teroriste. Printre acestea se numără (i) măsuri specifice privind utilizarea tehnologiei de detectare și standardizarea utilizării acesteia (ținte ușoare, infrastructuri critice, spații publice), (ii) dezvoltarea unor instrumente inovatoare de detectare, (iii) consolidarea măsurilor existente și crearea unor noi, cu scopul de a spori securitatea pasagerilor în diferitele moduri de transport, (iv) utilizarea noilor tehnologii pentru a întări securitatea, (v) difuzarea de materiale de orientare privind protecția țăintelor ușoare și (vi) teste de detectare și de protecție. Este, de asemenea, important să se acorde prioritate verificării personalului care lucrează în infrastructuri critice și alte spații publice, în special în cazul luptătorilor teroriști străini care se întorc în țările lor și al altor membri radicalizați ai personalului, pentru a preveni utilizarea de informații privilegiate pentru activități teroriste.

Comisia a întreprins, de asemenea, următoarele inițiative:

- Programul european privind protecția infrastructurilor critice oferă un cadru general pentru activitățile care vizează să îmbunătățească protecția infrastructurilor critice din Europa. Prin acest program, Comisia colaborează cu statele membre pentru a reduce vulnerabilitățile infrastructurilor critice și a spori rezistența acestora.
- Difuzarea de materiale de orientare privind protecția țăintelor ușoare: în mai 2014, Comisia și Rețeaua de poliție aeroportuară din UE au finalizat Manualul privind protecția țăintelor ușoare aeroportuare din UE, care conține orientări privind protecția țăintelor ușoare. Manualul a fost tradus în toate limbile oficiale ale UE și va fi distribuit tuturor forțelor de poliție. În octombrie 2015, Comisia a început, de asemenea, elaborarea unui

³⁴ COM(2015) 624 final, 2 decembrie 2015.

material de orientare privind protecția altor ținte ușoare, precum trenurile, metroul și alte zone de mare concentrație a publicului (stadioane, centre comerciale, garaje publice etc.). Finalizarea acestui material va fi accelerată și însoțită de o formare adecvată.

- Teste de detectare și de protecție: în februarie 2015, Comisia, împreună cu mai multe state membre, a lansat o serie de teste de detectare și de protecție în diverse medii operaționale, precum aeroporturi, gări, evenimente sportive și clădiri publice. Noi teste sunt programate să se desfășoare în mai 2016, inclusiv în cadrul hotspoturilor.
- Evaluările riscurilor în materie de securitate: Comisia a elaborat evaluări ale riscurilor în materie de securitate, pentru a se asigura că politicile elaborate la nivelul UE în domenii precum securitatea transporturilor, securitatea frontierelor sau finanțarea terorismului se bazează pe o analiză adecvată a riscurilor relevante în materie de securitate, pentru definirea unor răspunsuri eficiente la aceste riscuri și la amenințările aferente. Această activitate este desfășurată împreună cu statele membre, cu SEAE și cu agențiile relevante ale UE.
- Amenințările hibride: Comisia și Înalțul Reprezentant au adoptat o Comunicare comună referitoare la un cadru comun privind contracararea amenințărilor hibride³⁵, în care se prezintă propuneri de acțiuni prin care să se contribuie la contracararea amenințărilor hibride și la creșterea rezilienței UE și a statelor sale membre, precum și a partenerilor acestora. Toate părțile sunt încurajate să pună în aplicare aceste acțiuni cât mai rapid.

Combaterea criminalității și a terorismului trebuie să se bazeze permanent pe tehnologii și capacități noi. Sunt necesare măsuri suplimentare pentru a face față provocărilor pe care le prezintă depistarea amenințărilor. Comisia va aloca, de asemenea, fonduri de cercetare pentru nevoile viitoare în materie de tehnologie și capacități. Programul „Societăți sigure” din cadrul Orizont 2020 are un buget de 1,7 miliarde EUR pentru perioada 2014-2020. Programele de lucru pentru 2016-2017 au fost convenite și cuprind mai multe acțiuni legate în mod specific de combaterea terorismului. Se prevede ca cererile viitoare de propuneri și programele anuale următoare să pună un accent sporit pe tehnologiile și capacitățile de combatere a terorismului, pornind de la activitatea Centrului european de combatere a terorismului, precum și a autorităților naționale de aplicare a legii și a comunităților serviciilor de informații.

Așa cum s-a subliniat în Agenda europeană privind securitatea, un sector european al securității competitiv poate, de asemenea, să contribuie la autonomia UE în ceea ce privește satisfacerea nevoilor în materie de securitate. UE a încurajat găsirea de soluții inovatoare în materie de securitate, de exemplu prin standarde și certificate comune. În 2016, Comisia va prezenta propuneri referitoare la echipamentele de control din aeroporturi, pentru a înlătura barierele din calea pieței unice și pentru a consolida competitivitatea sectorului UE al securității pe piețele de export.

Sistemele informatice reprezintă un element esențial al societății noastre. Deși măsurile solide de securitate informatică ar trebui să constituie prima linie de apărare, este nevoie, de asemenea, să asigurăm cercetarea și urmărirea penală eficientă a infracțiunilor care vizează sau exploatează sistemele respective. Directiva privind atacurile împotriva sistemelor informatice (2013/40/UE) oferă un cadru european comun de drept penal în acest domeniu. În prezent, Comisia monitorizează punerea în aplicare a directivei de către statele membre și va prezenta

³⁵ JOIN(2016) 18 final, 6 aprilie 2016.

un raport Parlamentului European și Consiliului în 2017, ținând seama de evoluțiile tehnice și juridice din domeniul criminalității informatice și de orice posibilă necesitate de a consolida și mai mult cadrul juridic. Pentru a completa propunerea de Directivă privind securitatea rețelelor și a informației³⁶ cu scopul de a consolida cooperarea și schimbul de informații cu privire la amenințările cibernetice, Comisia va propune în luna iunie măsuri suplimentare pentru sprijinirea cooperării în acest domeniu și dezvoltarea capacităților industriale.

Tratamentul cheltuielilor bugetare suplimentare legate de securitate

Protecția presupune anumite costuri, generate de activitatea serviciilor de informații, a celor de aplicare a legii sau a forțelor armate ori de consolidarea infrastructurilor. Totuși, aceste costuri trebuie analizate din perspectiva prejudiciilor umane și economice pe care le pot produce un număr restrâns de infractori. Având în vedere gravitatea amenințării cu care se confruntă UE în prezent, Comisia va propune ca, atunci când se analizează cheltuielile bugetare suplimentare legate direct de această amenințare, să se utilizeze flexibilitatea prevăzută în Pactul de stabilitate și de creștere în cazul evenimentelor neobișnuite din afara controlului guvernamental. Comisia va colabora cu statele membre pentru a stabili de comun acord care este calea de urmat.

Următoarele etape

Comisia:

- va lua de urgență măsurile necesare pentru a accelera punerea în aplicare a acțiunilor relevante din cadrul Planului de acțiune din 2 decembrie 2015 privind armele de foc și explozivii;
- până în septembrie 2016, va propune norme la nivelul UE privind certificarea echipamentelor de control din aeroporturi;
- până în decembrie 2016, va actualiza Manualul privind protecția ținutelor ușoare aeroportuare din UE;
- până în mai 2016, va efectua noi teste de detectare și de protecție, inclusiv în cadrul hotspoturilor;
- va alocă fonduri de cercetare pentru nevoile viitoare în materie de tehnologie și capacități;
- va propune o abordare privind tratamentul cheltuielilor bugetare excepționale legate direct de combaterea terorismului, în contextul Pactului de stabilitate și de creștere. Comisia intenționează să recurgă la o astfel de abordare în pachetul aferent următorului semestru european din această primăvară.

2.8 Dimensiunea externă

Agenda europeană privind securitatea vizează, de asemenea, să asigure o mai mare coerență între acțiunile interne și externe din domeniul securității, având în vedere legătura directă dintre cele două, și să valorifice activitatea coordonatorului UE pentru lupta împotriva terorismului, a Comisiei și a SEAE.

³⁶ COM(2013) 48 final, 7 februarie 2013.

Un accent deosebit este pus pe țările din vecinătate. S-au stabilit deja dialoguri specifice și consolidate privind securitatea și combaterea terorismului, în special cu Iordania, Liban, Maroc, Tunisia și Turcia, și tot cu aceste țări sunt pe cale de a fi convenite planuri de acțiune concrete. Experți în materie de securitate și combatere a terorismului au fost trimiși în delegațiile UE din Algeria, Irak, Iordania, Maroc, Nigeria, Arabia Saudită, Tunisia și Turcia. Pe baza acestor experiențe, UE ar trebui să inițieze un parteneriat de combatere a terorismului cu țările din zona mediteraneeană, precum și prin extinderea rețelei de experți în materie de combatere a terorismului și de securitate la alte țări și regiuni prioritare (de exemplu, Liban, Sahel, Balcanii de Vest).

Evenimentele recente au demonstrat deficiențe considerabile în ceea ce privește cooperarea cu partenerii din zona mediteraneeană, în ciuda preocupărilor comune. Diplomația UE în domeniul justiției și afacerilor interne și cooperarea în materie de combatere a terorismului trebuie să fie dezvoltate cu prioritate cu parteneri de la Turcia până la Maroc, cu sprijinul Centrului european de combatere a terorismului, în scopul de a asigura un schimb de informații și o cooperare polițienească eficientă în limitele cadrului corespunzător de protecție a datelor.

UE trebuie să își consolideze prezența în cadrul forurilor internaționale multilaterale relevante din domeniul combaterii terorismului și al securității (cum ar fi Organizația Națiunilor Unite, Forumul mondial pentru combaterea terorismului, G7 și Grupul de Acțiune Financiară Internațională), pentru a promova cooperarea internațională privind problemele de securitate și de combatere a terorismului.

Planul de acțiune din 2 decembrie 2015 privind armele de foc și explozivii³⁷ și Planul de acțiune din 2 februarie 2016 privind consolidarea combaterii finanțării terorismului³⁸ conțin acțiuni specifice cu privire la țările terțe, în special cele din vecinătatea imediată a UE. Acestea prevăd în special intensificarea cooperării UE cu țările vecine cu privire la aspectele de securitate, inclusiv cu privire la combaterea traficului ilicit de arme de calibru mic și de armament ușor și la lupta împotriva traficului ilicit de ființe umane, de bunuri culturale și de droguri. Se preconizează ca traficul și utilizarea ilicite de arme de foc și explozivi să fie integrate în mod sistematic în dialogurile pe teme de securitate cu principalele țări și organizații partenere.

Politica europeană de vecinătate revizuită prevede, de asemenea, un cadru de acțiune în țările învecinate, deoarece aceasta reunește în mod coerent aspectele de securitate și alte elemente de stabilizare, cum ar fi combaterea corupției și a abuzului de putere, dezvoltarea economică, oportunitățile de investiții și de creare de locuri de muncă pentru tineri, precum și acordarea de sprijin financiar specific societății civile, cu o dimensiune de combatere a radicalizării.

Următoarele etape

Comisia:

- va lua măsurile necesare pentru a accelera punerea în aplicare a dimensiunii externe a Planului de acțiune din 2 decembrie 2015 privind armele de foc și explozivii, conform unui calendar ambițios, cu un accent deosebit pe combaterea traficului cu arme de foc

³⁷ COM(2015) 624 final, 2 decembrie 2015.

³⁸ COM(2016) 50 final, 2 februarie 2016.

și explozivi din Balcanii de Vest și a posibilelor noi surse de contrabandă de arme în curs de apariție în alte regiuni aflate în vecinătatea imediată a UE;

- va lua măsurile necesare pentru a accelera punerea în aplicare a acțiunilor relevante din cadrul Planului de acțiune din 2 februarie 2016 privind consolidarea combaterii finanțării terorismului;
- va iniția un proces de reflecție care să completeze și să aprofundeze dialogurile consolidate privind combaterea terorismului cu țările prioritare din zona mediteraneeană, în vederea dezvoltării unui parteneriat eficace de combatere a terorismului;
- va sprijini punerea în aplicare a planului comun de acțiune stabilit în cadrul Inițiativei de combatere a terorismului în Balcanii de Vest.

3. Concluzii

Securitatea este, pe bună dreptate, una dintre preocupările majore ale cetățenilor. În ultimul an, atacurile teroriste în urma cărora au fost ucise sau rănite sute de persoane în Uniunea Europeană a adus aceste preocupări în prim-plan. Toți actorii trebuie să își facă datoria pentru a asigura faptul că Uniunea Europeană face tot ce este posibil, în limita competențelor sale, pentru a asigura securitatea cetățenilor săi.

În lumea de astăzi, teroriștii și alți infractori operează la nivel transfrontalier și transnațional. Pentru a face față în mod eficace amenințării pe care o reprezintă aceștia, autoritățile de aplicare a legii din UE trebuie să colaboreze cu ușurință, să își pună în comun resursele și informațiile și să acționeze în comun. Aceasta este unica modalitate de a contracara în mod eficace amenințarea teroristă. Securitatea internă a unui stat membru este securitatea internă a tuturor.

Prezenta comunicare descrie acțiunile care au fost întreprinse până în prezent și pe cele care trebuie să fie întreprinse în viitorul imediat, atât la nivel european, cât și național, pentru a oferi tuturor cetățenilor europeni nivelul ridicat de securitate la care se așteaptă. Anexa cuprinde o foaie de parcurs către o veritabilă uniune a securității în Europa: Comisia va prezenta un raport cu privire la progresele înregistrate. Este responsabilitatea noastră comună și urgentă să adoptăm aceste măsuri rapid și în întregime și să depășim problema fragmentării în ceea ce privește instrumentele, informațiile și mentalitățile, fragmentare care, în caz contrar, va fi utilizată în continuare de teroriști pentru a submina valorile pe care cetățenii europeni le prețuiesc atât de mult. Comisia consideră că aceste măsuri ar trebui examinate rapid de către Parlamentul European și Consiliu și solicită Consiliului European să analizeze cursul dat prezentei comunicări cu ocazia următoarei sale reuniuni.